

STOWARZYSZENIE
ODRA-NIEMEN

CHCĘ DZIAŁAĆ SPOŁECZNIE!

Jak otworzyć organizację pozarządową?
Jak nią skutecznie zarządzać?

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2021–2030

NOWE FIO

Sfinansowano przez Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego
ze środków Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030

Pragnęliście kiedyś zrobić coś społecznie, dla dobra wspólnego? Chcieliście realizować swoje własne pasje społeczne? Może chcieliście komuś pomóc? A może wraz ze swoimi przyjaciółmi czy znajomymi myślicie czasem, że wiecie lepiej jak można zrobić coś dobrze, z pomysłem, dla dobra społeczności?

Ta broszura jest dla Was. Chcemy Wam pokazać jak wiele możliwości daje działanie w organizacjach pozarządowych. Jak łatwo je utworzyć i prowadzić. Jak wiele dobrego można zrobić dla swojej społeczności lokalnej.

A więc do dzieła...

1. DLACZEGO WARTO DZIAŁAĆ W ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ?

Założenie organizacji pozarządowej nie jest trudne. Trwa wprowadzenie jakiś czas, ale mimo to – warto to zrobić. Dlaczego?

- bo organizacja pozarządowa w łatwiejszy sposób może znaleźć finansowanie swoich pomysłów i pragnień,
- bo głos organizacji pozarządowej jest słuchany i będzie traktowany poważniej, niż głos pojedynczej osoby fizycznej,
- bo organizacja pozarządowa to najczęściej grupa osób chcących realizować te same pomysły, a nawet jeśli dziś jeszcze nie masz grupy osób obok siebie, to organizacja pozarządowa prędzej je przyciągnie,
- bo organizacja pozarządowa robi więcej – jeśli działasz sam, to czasem trudno rozpocząć kolejny projekt, w organizacji zaś projekty realizowane są najczęściej jeden za drugim, a często nawet kilka – jednocześnie,
- bo działanie w organizacji pozarządowej da Ci radość, zwiększy prestiż, a często pomoże również zrealizować te cele, które wydawały się do tej chwili nierealne lub niemożliwe do zrobienia.

A więc – nie zastanawiaj się! Utwórz organizację pozarządową i działaj!

---

2. JAKĄ WYBRAĆ FORMĘ DZIAŁALNOŚCI POZARZĄDOWEJ – FUNDACJA CZY STOWARZYSZENIE?

Właściwie istnieją tylko trzy formy działalności pozarządowej, dostępne dla każdego Polaka. Są to:

- fundacja,
- stowarzyszenie (zarejestrowane w KRS),
- stowarzyszenie zwykłe.

Jakie zatem różnice dzielą te formy stowarzyszania się osób. Przyjrzyjmy się najpierw różnicom pomiędzy stowarzyszeniami, a fundacjami.

Zasadnicza różnica pomiędzy stowarzyszeniami a fundacjami to zasoby, którymi dysponujemy w chwili otwarcia działalności. Do zawiązania stowarzyszenia – niezależnie, czy będzie ono zwykłe, czy też zarejestrowane w KRS – potrzeba ludzi. Zgodnie z obowiązującymi obecnie przepisami potrzebujemy trzech osób, by otworzyć stowarzyszenie zwykłe lub siedmiu osób, by zarejestrować w KRS stowarzyszenie rejestrowe. A więc ludzie – to nasz główny zasób, gdy chcemy tworzyć stowarzyszenie. Nie potrzebujemy do tego celu pieniędzy.

Jeśli nie mamy takiej grupy osób, posiadamy natomiast majątek, który moglibyśmy przeznaczyć na działalność społeczną tworzymy fundację. Fundacja nie ma członków-założycieli, ba... nie ma nawet członków. Wystarczy fundator oraz majątek – w formie gotówki lub majątku trwałego.

A więc wybór pomiędzy stowarzyszeniami a fundacjami sprowadza się najczęściej do zasobów jakie posiadamy. Ludzie czy kapitał – ta różnica może nam pomóc w wyborze formy prawnej działania. Jeśli masz wielu przyjaciół i znajomych – chętnych do wspólnego działania – zakładaj stowarzyszenie. A jeśli chcesz działać indywidualnie i posiadasz niezbędne środki by zapewnić swojej organizacji start – zakładaj fundację. Ważne jest, aby podjąć decyzję!

3. STOWARZYSZENIE ZWYKŁE CZY REJESTROWE?

Wiemy już, co dzieli fundacje od stowarzyszeń. Co zaś może decydować o wyborze stowarzyszenia zwykłego czy rejestrowego?

W tym aspekcie jest kilka istotnych różnic.

Stowarzyszenie zwykłe łatwiej jest założyć, jednak ma ono pewne ograniczenia:

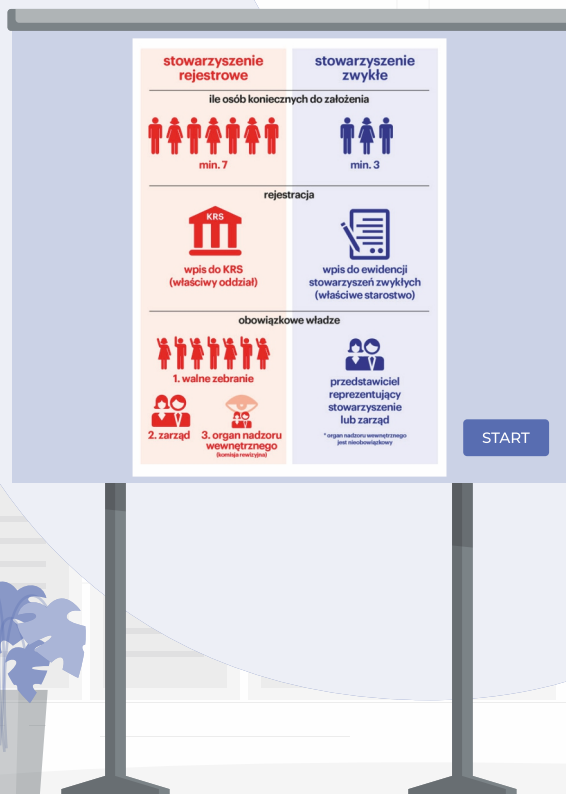
- zakładają je już trzy osoby, jednak członkami stowarzyszenia zwykłego mogą być jedynie osoby fizyczne,
- nie rejestrujemy go w Krajowym Rejestrze Sądowym, a jedynie zgłaszamy do naszego Starosty,
- stowarzyszenie nie posiada osobowości prawnej, co również oznacza, że wszyscy członkowie stowarzyszenia zwykłego odpowiadają solidarnie ze swojego majątku prywatnego za zobowiązania organizacji,
- stowarzyszenie zwykłe nie może prowadzić działalności odpłatnej ani działalności gospodarczej,
- stowarzyszenie zwykłe nie może tworzyć oddziałów, ani też zrzeszać się w federację stowarzyszeń.

Pozostałe elementy są podobne do działania stowarzyszeń rejestrowych. Mogą one więc:

- mieć zróżnicowane źródła finansowania – składki członkowskie, dotacje, darowizny, zbiórki społeczne,
- mogą uzyskać status organizacji pożytku publicznego,
- pomimo braku osobowości prawnej mogą pozywać lub być pozywane na drogę prawną – choć, aby kogoś pozwać, wszyscy członkowie stowarzyszenia zwykłego muszą udzielić pełnomocnictwa,
- posiadają regulamin – odpowiednik statutu w stowarzyszeniu rejestrowym.

Co ważne, stowarzyszenia zwykłe mogą przekształcić się w stowarzyszenie rejestrowe (odwrotnie nie jest to możliwe).

Stowarzyszenie rejestrowe to również organizacja oparta na ludziach. Jest to organizacja wpisana przez Sąd do Krajowego Rejestru Sądowego. Ma zatem osobowość prawną. Mogą do niego należeć osoby fizyczne i prawne. Może ono – oprócz nieodpłatnej działalności statutowej – prowadzić również odpłatną działalność, ale także działalność gospodarczą, aby pozyskać środki na działalność statutową. Stowarzyszenie może tworzyć oddziały. Wstępować do federacji i innych związków stowarzyszeń. Żeby powstało potrzeba siedmiu założycieli.

4. JAK ZAREJESTROWAĆ ORGANIZACJĘ POZARZĄDOWĄ?

Jeśli rejestrujesz fundację, musisz zrealizować następujące działania:

- fundator lub fundatorzy muszą przeznaczyć kwotę na fundusz założycielski (w przypadku fundacji bez działalności gospodarczej kwota jest dowolna, fundacja z działalnością gospodarczą wymaga funduszu dodatkowo, co najmniej 1000,00 złotych na działalność);
  - fundator składa u notariusza akt fundacyjny;
  - fundator uchwała statut fundacji;
  - fundator powołuje Zarząd fundacji, może również (choć to nieobowiązkowe) powołać Komisję Rewizyjną lub Radę Fundacji;
  - fundator składa do Sądu wniosek o rejestrację fundacji w KRS (załącznikami do wniosku są: akt notarialny, statut fundacji, uchwały fundatora o przyjęciu statutu oraz o wyborze władz fundacji, oświadczenie o wyborze ministra, oświadczenie członków zarządu o adresach do doręczeń, zgoda członków zarządu na kandydowanie, potwierdzenie wniesienia opłaty rejestracyjnej).
- Koszt rejestracji fundacji wynosi 250,00 złotych, a z działalnością gospodarczą – 600,00 złotych.
- Każda organizacja pozarządowa ma organ kontroli zewnętrznej i nadzoru w postaci ministerstwa, związanego tematycznie z planowaną działalnością fundacji. Oświadczenie o tym, jaki to ma być minister podaje fundator, jako załącznik do wniosku rejestrowego.
- założenie konta bankowego oraz zgłoszenie do Urzędu Skarbowego formularza NIP-8 w celu podania danych, nieznanymi nam wcześniej na etapie rejestracji (np. właśnie numer konta bankowego).

Jeśli postanowiłeś zarejestrować stowarzyszenie, to musisz przewidzieć następujące działania:

- zbierz grupę osób chętnych do wspólnego działania – jeśli ma to być stowarzyszenie zwykłe – 3 osoby, jeśli stowarzyszenie rejestrowe – 7 osób;

- napiszcie statut (dla stowarzyszenia rejestrowego) lub regulamin (dla stowarzyszenia zwykłego);

- zwołaj zebranie założycielskie, które uchwali: uchwałę powołującą stowarzyszenie (tylko stowarzyszenie rejestrowe), uchwałę o przyjęciu statutu czy regulaminu, uchwałę o powołaniu Zarządu (obie formy stowarzyszeń) oraz Komisji Rewizyjnej (obowiązkowo tylko stowarzyszenie rejestrowe);

- wniosek o rejestrację w KRS (rejestrowe) lub wpis do ewidencji starosty (zwykłe);

Załącznikami będą w przypadku stowarzyszeń rejestrowych: lista członków założycieli, protokół z zebrania założycielskiego, uchwały o powołaniu stowarzyszenia, o przyjęciu statutu, o wyborze Zarządu oraz o wyborze Komisji Rewizyjnej, oświadczenie członków Zarządu o adresach do doręczeń. Koszt rejestracji stowarzyszenia rejestrowego wynosi 0,00 złotych chyba, że przewidziano działalność gospodarczą tego podmiotu. Wtedy koszt rejestracji wynosi 600,00 złotych.

Załącznikami w przypadku stowarzyszenia zwykłego będą: protokół z zebrania założycielskiego, lista założycieli, regulamin stowarzyszenia. O załączniki jednak lepiej zapytać w swoim starostwie powiatowym, gdyż mogą one nieco się różnić w różnych lokalizacjach. Opłata za rejestrację stowarzyszenia zwykłego wynosi 0,00 złotych.

- stowarzyszenie zwykłe musi po rejestracji złożyć jeszcze dokumenty w celu uzyskania REGON-u, NIP-u oraz założyć konto bankowe. Stowarzyszenie rejestrowe podczas rejestracji otrzymuje już REGON oraz NIP. Musi natomiast utworzyć konto bankowe oraz zgłosić to w Urzędzie Skarbowym na druku NIP-8.

Teraz nie ma już żadnych przeszkód można zacząć działać w każdej chwili.

5. JAK PROWADZIĆ DZIAŁALNOŚĆ W ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ?

To, co najważniejsze dla działań organizacji pozarządowych ująłbym w takim krótkim zestawieniu:

- organizacja pozarządowa musi mieć cel społeczny

Często niestety widzimy, że organizacje pozarządowe utraciły chęć działania społecznego. Przyglądamy się wielu organizacjom z pozoru „społecznym”, które są tak naprawdę małymi korporacjami. Piszą projekty na tematy, w których aktualnie są konkursy. Realizują je po to, by zdobyć fundusze dla osób pracujących w organizacji. Nie przyświeca temu żaden cel społeczny. To niestety częsty obraz „organizacji pozarządowych”. Ich twórcy zapomnieli najwyraźniej, że cel organizacji pozarządowych to działania społeczne. Nie zapominajcie o tym tworząc kolejne organizacje.

- organizacja pozarządowa powinna mieć wolontariat

Często mówi się i pisze, że w naszym kraju wolontariat jest problemem, że ciężko jest znaleźć wolontariusza i ciężko go związać ze swoją organizacją. Uważamy, że nie jest to prawda. Od samego początku działania wiele projektów prowadzimy dzięki wolontariuszom. Mało tego – sami jesteśmy wolontariuszami w części projektów. Żaden wolontariusz nie poświęci przecież swojego czasu i pracy do pomocy organizacji, w której członkowie Zarządu i założyciele nie pracują również wolontaryjnie przy realizacji niektórych pomysłów. Jeśli o tym nie zapomnimy, nie powinniśmy mieć problemów ze znalezieniem i długotrwałym pozyskaniem wolontariatu.

- organizacja pozarządowa powinna być niezależna i apolityczna

Każda organizacja pozarządowa powinna być w pełni niezależna. To piękne hasło, choć często obserwujemy, jak wiele osób z władz samorządowych i rządowych próbuje wymusić na organizacjach społecznych działania „w swoim interesie politycznym”. Pamiętajmy, że już sama nazwa – organizacja **pozarządowa** oznacza, że nie możemy być przedłużeniem jakichkolwiek ambicji politycznych, a nasz cel jest wyłącznie społeczny. Starajmy się o tym nie zapomnieć.

6. JAK SKUTECZNIE ZARZĄDZAĆ ORGANIZACJĄ POZARZĄDOWĄ?

Zarządzanie organizacją pozarządową jest bliskie zasad zarządzania instytucją biznesową – przedsiębiorstwem, spółką itp. Jest jednak kilka istotnych różnic, które chciałbym Wam pokazać:

- stowarzyszenie nie jest własnością jednej osoby – założyciela, pomysłodawcy, autora projektu. Stowarzyszenie jest własnością wszystkich członków organizacji. Jeśli mamy ich np. czterdziestu, to w najważniejszych sprawach powinniśmy pytać ich o zdanie. Dlatego też najwyższą władzą w stowarzyszeniu jest Walne Zebranie Członków organizacji. Nieco inaczej jest w fundacji, gdyż tu najważniejsze zdanie należy do Zarządu, a w zasadzie do Fundatora (Fundatorów), gdyż fundacja oparta jest nie na ludziach, tylko na kapitale. Oznacza to, że działając w Zarządzie stowarzyszenia pytamy o zdanie członków organizacji, zaś działając w Zarządzie fundacji pytamy o zdanie Fundatora.

- organizacja pozarządowa nie działa dla zysku. W przeciwieństwie do organizacji biznesowych, podmioty sfery pozarządowej, jeśli nawet generują zysk, to powinien być on przeznaczany wyłącznie na cele statutowe organizacji. Zysku nie dzielą pomiędzy siebie członkowie Zarządu, fundatorzy, założyciele stowarzyszenia czy też jego członkowie. Zysk ma wspierać działania społeczne organizacji. To właśnie maksymalizacja działań społecznych organizacji, a nie maksymalizacja dochodu są głównym celem istnienia organizacji pozarządowych.

- włączajmy jak najwięcej osób w sferę zarządzania projektami. Każdy nasz członek lub wolontariusz powinien mieć możliwość sprawdzenia się w sferze zarządzania projektem. Oznacza to, że powinniśmy włączać wiele osób w sferę zarządczą. Część z nich sprawdzi się znakomicie w tej roli, co pozwoli nam w przyszłości wziąć pod uwagę włączenie ich do Zarządu naszej organizacji. Każdy, kto działa w sferze działań społecznych musi być jednocześnie zarządzającym, ale również wolontariuszem. Wszystkie te role są równie ważne. Nie zapominajmy również o działaniu społecznym i wolontaryjnym członków Zarządu organizacji. To przecież główne zasady pracy w organizacji pozarządowej.

Mam nadzieję, że nasza krótka broszura pomoże Wam podjąć decyzję o działaniu w organizacji pozarządowej. W razie potrzeby dodatkowej porady – dzwońcie lub piszcie. Zawsze postaramy się Wam pomóc.

POWODZENIA!

**Stowarzyszenie Odra-Niemen
Federacja Patriotyczna
ul. Zelwerowicza 16/3
53-676 Wrocław**

**odraniemen.org
federacja-patriotyczna.pl**

**tel. +48 71 3555202
biuro@odraniemen.org**

• DOLNY ŚLĄSK • POLSKA • ŚWIAT

- Oferta dla organizacji pozarządowych · Oferta dla wolontariuszy
- Oferta dla szkół, instytucji, grup międzypokoleniowych

OBSZARY DZIAŁAŃ

- ◆ współpraca z kombatanckimi środowiskami
- ◆ aktywny wolontariat dla świadków historii
- ◆ wsparcie i wspólne działania z organizacjami pozarządowymi
- ◆ wzmacnianie integracji międzypokoleniowej
- ◆ tworzenie sieci środowisk patriotycznych
- ◆ edukacja historyczna
- ◆ wydarzenia patriotyczne
- ◆ współpraca z Polonią i Polakami za granicą

ZAPRASZAMY DO WSPÓŁPRACY

ul. Zelwerowicza 16/3

Wrocław

www.odraniemen.org

www.federacja-patriotyczna.pl

 607 440 176